

Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana

Nº 01. GENER-MARÇ 18

GENERALITAT
VALENCIANA

parc natural
del montgó

Montgó

INFO trimestral del Parc natural del Montgó

01

EDITORIAL

02

COL·LABORACIÓ

Buscant els orígens de la paraula «Montgó».
Per Joan Ivars Cervera

03

EDUCACIÓ AMBIENTAL

Les campanyes d'educació ambiental que hem dut a cap en el Parc Natural

04

EQUIP DE MANTENIMENT

Treballs de manteniment i conservació que fan possible un estat adequat de les zones d'ús públic i dels ecosistemes del Parc

05

COL·LABORACIÓ

Joan Sala ens conta el projecte de reintroducció de l'àguila pescadora al Cap de Sant Antoni

06

LA RESERVA NATURAL DELS FONTS MARINS DEL CAP DE SANT ANTONI

EDITORIAL

El butlletí MONTGÓ naix amb l'objectiu d'apropar el Parc Natural del Montgó i la Reserva Natural dels Fons Marins del Cap de Sant Antoni a totes aquelles persones interessades en conèixer una mica més aquesta emblemàtica muntanya. A través d'aquestes pàgines l'equip del Parc informarem de les actuacions que anem fent, també anunciarem les activitats previstes que periòdicament realitzem obertes al públic i donarem veu a aquelles persones que vulguen compartir els seus coneixements sobre aquest paratge.

En aquest primer número presentem dues col·laboracions, un article de Joan Ivars Cervera sobre l'estat de la qüestió al voltant de l'etimologia del topònim Montgó i un altre de Joan Sala Bernabéu en el qual ens informa del projecte de reintroducció de l'àguila pescadora als dos Parcs Naturals, Montgó i Marjal de Pego-Oliva.

Els sistemes d'accés a la informació estan canviant de pressa, mentre que les visites presencials al Centre d'Interpretació del Parc fa anys que estan estabilitzades en vora 500 persones anuals, les entrades a la web del Parc quasi es dupliquen d'un any a l'altre, en el 2017 depassaren les 70.000. El butlletí es difondrà de forma telemàtica, tindrà periodicitat trimestral i serà complementari de la pàgina web del Parc; a més a més, aportarem enllaços i adreces per a ampliar informació.

El Montgó es pot viure de formes diverses, per a alguns és un element paisatgístic cabdal, per a altres és un lloc d'esplai, mentre que hi ha que viuen a dintre, hi ha qui llig en ell els testimonis del nostre passat, d'altres experimenten en disciplines com en un laboratori viu, ... Amb el butlletí MONTGÓ pretenem apropar tots els Montgó possibles perquè cadascú pugui millorar la seua vivència amb el Montgó i aprendre de les altres.

BUSCANT ELS ORÍGENS DE LA PARAULA “MONTGÓ”

Fa ja mots segles que el nostre Montgó va atraure l'atenció d'historiadors, filòlegs i investigadors en general. Des de les fantasies del Pare Pere que el feia derivar de l'hebreu i que vindria a significar “Mont de gent” o l'historiador Diago que el feia derivar de Mons Iovis, que voldria dir “Mont de Júpiter”, teories sense cap fonament científic. També Roc Chabàs va fer la seua aportació tot indicant que l'origen s'havia de buscar en l'àrab Mont Caun (Jabal Caun), però sense entrar en cap tipus d'etimologies.

El gran filòleg Joan Coromines diu que aquest “Caun” s'ha de buscar en la paraula llatina “cavone”, que voldria dir ‘depressió’. En aquesta mateixa línia fa uns anys jo defensava que l'origen era la paraula llatina “cavu(m)” que significa “còncav”. I donava una explicació possible: el Montgó és una muntanya on hi ha molts avencs que poden fer pensar que el seu interior està buit i, per tant, és ‘còncav’. També ajuda el fet que hi ha moltes coves als dos vessants de la muntanya.

Siga com siga, el Montgó, que té un germà al cap del Montgó a la comarca de l'Empordà, seguirà sent focus d'atenció pel seu interès lingüístic, històric, natural o de qualsevol aspecte pel seu caràcter quasi mític i icona identificativa de tota una comarca i encara més enllà.

Joan Ivars Cervera

CAMPANYES D'EDUCACIÓ AMBIENTAL

L'equip d'educació ambiental del Parc dissenya, elabora i porta a cap les diferents campanyes de difusió i valorització del patrimoni, tant les pròpies com les que són en comú amb la resta de la xarxa d'espais protegits de la Comunitat Valenciana; atén i informa els visitants en el centre d'interpretació del Parc; i s'ocupa dels grups escolars que visiten el Montgó.

Podem destacar les següents campanyes i activitats del primer trimestre:

Dia de l'Arbre al Montgó.

Cal destacar l'alta participació en aquesta activitat que es fa a tot arreu de la Comunitat Valenciana. En el cas del Montgó volguérem fer una plantació de bellotes de carrasca, i deixar a la mare natura fer la seua faena. 25 voluntaris plantaren més de 400 bellotes en la Plana de Justa. Moltes gràcies a tots!

La Dona i la conservació de la Natura

Enguany hem celebrat el "Dia de la Dona" amb un homenatge al paper de les dones en el medi natural i rural. La col·laboració de l'Associació de veïns i veïnes de Jesús Pobre va ser fonamental per conèixer l'artesania tradicional del margalló.

Rutes interpretatives

Caminar envoltats de natura és una necessitat bàsica de les persones. En el nostre món cada vegada més urbanitzat, les rutes que oferim des del parc apropen als visitants el patrimoni natural, amb l'objectiu de sensibilitzar-los en el respecte i la conservació del medi ambient.

Aquest trimestre hem recorregut Les Planes i els barrancs de l'Hedra i el Portalet.

Atenció de grups escolars i visites

El present trimestre s'han atés un total de 758 estudiants de diferents nivells, així com a 126 visitants en el centre d'interpretació.

EQUIP DE MANTENIMENT

El treball de l'Equip de Manteniment del Parc Natural del Montgó és fonamental per a tal de garantir l'òptima conservació dels hàbitats i les espècies. Però la seua faena també garanteix la compatibilitat de l'ús públic i el manteniment dels equipaments del Parc amb l'objectiu que els visitants puguen gaudir de l'espai alterant el menys possible el medi ambient.

Aquest primer trimestre els treballs més destacats han sigut els següents:

- Desbrossament del barranc de la ermita del Pòpul que connecta el Parc amb la zona agrícola. Així millora la connectivitat ecològica a través d'una zona urbana.
- Elaboració, restauració, i instal·lació de diferents senyals de perill d'incendi, i de rutes del parc.
- S'han realitzat treballs de tractament silvícola en pins per millorar la visibilitat en la carretera de les Planes (CV-736), i per tal d'afavorir la recuperació de poblacions de margallons.
- També es reprodueixen en el viver del Parc, espècies de flora autòctona per tal de restaurar zones degradades del Parc.
- Prospecció i eliminació de flora invasora.
- S'ha restaurat la senda que va del Àrea Recreativa al cap de Sant Antoni, que s'havia perdut després de l'últim l'incendi.
- Instal·lació de caixes de refugi per a rates penades en el centre d'interpretació.
- Restauració i manteniment de les sendes del Parc.
- Manteniment del centre d'interpretació i dels seus voltants.

COL·LABORACIÓ

Tot a punt per al retorn de l'àguila pescadora al Montgó

El passat 15 de gener es va presentar a la casa de la Paraula de la naviera Baleària el projecte per a la reintroducció de l'àguila pescadora als parcs naturals del Montgó i la Marjal de Pego-Oliva.

La espècie va deixar de nidificar al litoral valencià durant la segona meitat del passat segle; de fet es conserven restes d'antigues plataformes de cria al penyal d'Ifac, a la Granadella (Xàbia) i al cap de Sant Antoni on desapareix entre els anys 50 i finals dels 70.

En el 2012, la observació freqüent d'exemplars hivernants en la zona al llarg dels últims anys, va animar a instal·lar un niu artificial amb rèpliques d'àguiles per tal d'incitar a l'espècie a criar novament als penya-segats del cap de Sant Antoni. Aquesta actuació no va tenir resultats positius i en 2016 es decideix canviar d'estratègia i optar pel «*hacking*» (cria en el camp), vist l'èxit d'este mètode en altres llocs (EEUU, Escòcia, Andalusia...).

La Conselleria de medi ambient es posà en contacte amb el CSIC de Doñana, concretament amb Miguel Ferrer responsable de la reintroducció de la pescadora en Andalusia a l'any 2002.

Després d'una visita dels especialistes al litoral de la Marina i havent aconseguit la implicació dels ajuntaments de Oliva, Pego, Dénia i Xàbia i diferents agents socials (Confraries de pescadors de Xàbia, Dénia i Pego, Creu Roja, Caçadors de Xàbia i Denia), es va realitzar un estudi de viabilitat per tal d'assegurar l'èxit de la reintroducció.

Amb tot açò, al llarg del 2018 arribaran els 4 primers exemplars nascuts a Andalusia. Es tracta de polls de 40-45 dies que ja mengen per ells mateixa, i que s'instal·laran dins de gàbies en torres de cria on se'ls proporciona menjar durant mes i mig, fins que comencen a volar. A partir d'ací es fa un seguiment i continua la alimentació suplementaria fins que són capaços de pescar de manera autònoma. Durant este temps els animals s'empremen del nou territori de manera que creuen que han nascut ací i al qual tornaran quan siguen adults per tal de reproduir-se.

La durada prevista del projecte és de 6 anys i, a partir del 2019, s'aportaran 10 exemplars cada any.

La reserva dels Fons Marins del Cap de Sant Antoni

L'equip de la Reserva Natural Marina del Cap de Sant Antoni està format per un patró del Servei Ambiental Marí de l'Ajuntament de Dénia i un mariner depenent de la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural. Disposen de l'embarcació *Guadalupe Primera* de l'Ajuntament de Dénia. Anualment realitzen, entre d'altres, tasques, el seguiment del cens del corb marí emplomallat (*Phalacrocorax aristotelis*) catalogat com a Vulnerable (annex I) en el Decret 32/2004.

Les últimes dades ofereixen un total de 16 parelles amb èxit reproductor i un total de 32 polls. Les dades són similars a la campanya anterior i representen la colònia més nombrosa del territori valencià, seguida per les Illes Columbrets amb 13 parelles.

...i molt més:

Amb aquest primer butlletí trimestral d'informació del Parc Natural del Montgó, tractem d'apropar els aspectes més destacats del Parc, els treballs que hi realitzem així com les notícies i col·laboracions de gent relacionada amb el Montgó.

Volem aprofitar l'ocasió per obrir aquestes pàgines a qualsevol que vullga aportar la seua "pedra" i entre tots fer "marge", de manera que puguen fer-nos arribar fotos, articles, col·laboracions... en definitiva, que este butlletí siga un lloc d'encontre entre el personal que treballa en el Parc i els visitants, propietaris, veïns...etc.

Per fer-nos arribar el que vos agradaria que publicarem en aquestes pàgines trimestrals, ho podeu enviar per correu electrònic a l'adreça electrònica de: parque_montgo@gva.es.

I si voleu participar de les nostres activitats organitzades, i conèixer un poc més el "vell Montgó", visiteu la nostra pàgina web:

<http://www.parquesnaturales.gva.es/ca/web/pn-el-montgo>

Redacció: Equip Tècnic de la Unitat de Gestió del Parc Natural del Montgó i de la Marjal de Pego-Oliva

Generalitat Valenciana

Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural

Camí de Sant Joan nº1. Finca del Bosc de Diana.

C.P.:03700. Dénia. Alicante.

Telf.: 966 467 155 / 679 196 461 / 679 195 227

e-mail: parque_montgo@gva.es / parque_pegooliva@gva.es

web: <http://parquesnaturales.gva.es>

**GENERALITAT
VALENCIANA**

parc natural
del montgó

